

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדע המדינה
מגמת תקשורת ציבורית

מהפכת האינטרנט 01-889-71
(קורס בחירה, תואר שני, מגמת תקשורת – 2 ש"ש: מקוון מלא)
תשס"ז

קורס של פרויקט לימוד מרחוק (Bar-e-Learn)*

פרופ' שמואל ליימן-וילציג

שעות קבלה: עדיף התייעצות בדוא"ל ואם צריך גם בטלפון נייד, אך אפשר גם בשעות הקבלה של ראש המחלקה.

מס' חדר משרד: משרד ראש המחלקה (5318578 – 03)

טל': 052-3410163 (בין השעות 09:00 – 18:00)

פקס': 03 - 9234511

דוא"ל: wilzis@mail.biu.ac.il

*תנאי הצטרפות לקורס

קורס זה יועבר כולו דרך האינטרנט, כלומר ללא הרצאות פרונטליות וללא מפגשים פנים אל פנים (למעט פגישה אחת לאוריינטציה בתחילת השנה ועוד אחת, מסכמת, בסוף השנה). לכן, כל סטודנט חייב להיות מחובר לאינטרנט מהבית. בין השאר, יתקיימו דיונים קבוצתיים מקוונים (כל אחד במשך כ-24 שעות – השתתפות בשעות הנוחות לכל אחד לחוד). בנוסף, הסטודנט יידרש לעתים קרובות לגלוש באינטרנט לאיתור חומר רלוונטי באורך עצמאי. כמו כן, יפנה המרצה את הסטודנטים לאתרים/כתבות עדכניים כשיתפרסמו. בקיצור, חיבור לרשת הינו חיוני. לכל סטודנט ינתן קוד אישי להיכנס מרחוק לאתר הקורס (ובכלל למידע המקוון הרב הפתוח בפני מרצים וחוקרים באוניברסיטה).

סטודנטים שאינם מרגישים את עצמם מספיק בטוחים לגלוש חופשי באתר הקורס (אין זה קשה כלל

ועיקר!) יכולים לקבל תדריך באתר עצמו: <http://hl2.biu.ac.il>

בעת הצורך, ניתן גם להיעזר בשירותים של המרכז של פרויקט Bar-e-Learn בבר-אילן, מפס"ר: 5317712 – 03.

אזהרה (והרגעה): מניסיון של השנים האחרונות ומהמשובים של הסטודנטים שעברו את הקורס במתכונת זו, ניתן לומר שהרוב המכריע של הסטודנטים מצא עניין רב בשיטת העברת הקורס ונהנה ממנה (כולל סטודנטים שאינם "מומחי ותולעי אינטרנט"). יחד עם זאת, בכל שנה ישנם כמה סטודנטים אשר מגלים (ומודים), שהאינטראקציה החיה (פנים אל פנים) בכיתה הייתה חסרה להם וייתכן אפילו שקליטת החומר קצת נפגעה בשל כך. לכן, מן הראוי "להכיר את עצמך" בנקודה זו. מאידך גיסא, "המגע הווירטואלי" עם המרצה הרבה יותר אינטנסיבי בקורס מקוון כזה מאשר בקורס רגיל שיש בו הרצאות פרונטליות בלבד.

תיאור הקורס

קורס זה יתמקד בתמורות ובהשלכות של האינטרנט על החברה, הכלכלה והפוליטיקה בהווה ובעתיד. בנוסף, נלבן מספר סוגיות בעייתיות במיוחד הנובעות ממדיום מהפכני זה. הסקירה והניתוח ייעשו הן לגבי תחומי חיים כלליים (כלכלה, פוליטיקה, חינוך, חברה וכו') והן לגבי סוגיות ספציפיות: פרטיות, זכויות יוצרים, צנזורה וכדומה. כהכנה לכך, נקדיש כמה שיעורים בסקירת התפתחותו של האינטרנט תוך השוואה עם מהפכת הדפוס לפני 500 מאות שנה ונעמוד על המרכיבים השונים של האינטרנט (קבוצות דיון, WWW, דואר אלקטרוני וכו') ומושגי יסוד מרכזיים (היפרטקסט, מנוע חיפוש, אינטרנט-נט, פס רחב, convergence וכו'). חלק מההרצאות יכללו גם חיזויים ו"היגיונים" לגבי מה שצפוי לנו בשנים הבאות.

חובות הקורס

הערה כללית: מאחר שאין בקורס זה חובת נוכחות בשיעורים פרונטליים, ישנן יותר משימות מאשר בקורסים אחרים. (בלשון אחרת: במקום להגיע, תצטרכו להזיע!)

1. השתתפות בדיונים וחיבור תרגילים – מטרת הקורס העיקריות הן: (1) להקנות לסטודנט את הכלים לחשוב באופן עצמאי ומקורי על המדיום המתפתח הזה; (2) לרכוש מיומנויות חיפוש ואיתור חומר רלוונטי באינטרנט. לכן, על כל סטודנט להשתתף בשלושה דיונים (מקוונים) מתוך חמישה וגם להשיב על שלושה תרגילים תקופתיים קצרים (בנוגע להרצאות) מתוך 13 במהלך הקורס. משקל: כל אחת מ-6 המשימות – 8.3% (סה"כ: 50%)

2. מבחן – הבחינה תהיה על חומר ההרצאות, על הביבליוגרפיה של הסילבוס וגם על פריטים חדשים מתוך האינטרנט שיתווספו במהלך שנת הלימודים הנוכחית – תוך חיפוש ואיתור חומרים רלוונטיים ע"י כל סטודנט בכוחות עצמו (לצורך המבחן ניתן להשתמש בפריטים אשר התפרסמו אחרי נובמבר 2006 בלבד). שאלות המבחן אינן נקודתיות או צרות אלא רחבות – אינטגרטיביות ודורשות חשיבה (לא רק שינון חומר).

כלומר, מחד **אין** צורך לקרוא כל פריט ביבליוגרפי ברשימה למטה אלא יש לקרוא מספיק פריטים כדי להשלים את החסר בנושא נתון (אך, יש צורך לקרוא פריטים באנגלית – במבחן לא יוכל סטודנט להסתפק בחומר בעברית בלבד); מאידך, **לא מספיק לזכור** את החומר, אלא שיש **לחשוב בצורה ביקורתית** על החומר ולהבין את הקשרים בין נושאים שונים ובוודאי בין הביבליוגרפיה לבין ההרצאות. **המבחן יהיה עם חומר פתוח (הרצאות + ביבליוגרפיה של הסילבוס + חומרים שאיתרתם באינטרנט במהלך השנה) – ראו שאלות לדוגמה בסוף סילבוס זה.**
משקל: 50%

רשימת נושאים וביבליוגרפיה

הערה כללית: לעתים המרצה ידווח על כתבות עדכניות קצרות מהאינטרנט כתוספת קריאה חובה (הן יופיעו בלוח המודעות וגם במאגר הידע של אתר הקורס בהתאם לנושא הקורס הרלוונטי). **הרשימה למטה אינה כוללת פירוט מדויק לגבי:**

- 1- **מאמרים קצרים המופיעים באתר הקורס בחלק "מאגר הידע".** כל אחד כזה יופיע עם המלה "חובה" או "רשות" וכדי להעלות אותם על המסך שלך יש רק להקליק על הקישורית עצמה.
 - 2- **תרגילי חשיבה ונושאי קבוצת דיון** שיופיעו באתר הקורס במועד. הודעה על הנושא ומועד כל דיון תינתן לפחות שבוע מראש דרך הדוא"ר וגם בלוח המודעות של אתר הקורס. התאריך הנקוב על יד כל נושא (למטה) הנו המועד בו "יעלה" התרגיל של אותו נושא – ויש לכם **שבועיים** (לפעמים תקופת זמן קצת יותר ארוכה) בלבד לבצעו ולשלוח אותו (בדוא"ר) למרצה. אחר כך, "נעלם" התרגיל מהאתר והמרצה לא יקבל תשובה לתרגיל הספציפי לאחר מועד זה. **שוב, על כל סטודנט לבחור שלושה תרגילים מתוך 13 הנושאים למטה** (כל תרגיל יופיע רק במועד הנקוב – אי אפשר לראות את התרגיל לפני או אחרי המועד הנקוב). כמעט בכל תרגיל תתבקשו (בין השאר) לאתר כתבה/מאמר חדש באינטרנט לשם גיבוי תשובתכם.
- אזהרה:** בגלל הדינמיות של האינטרנט, עד שתספיקו להגיע לנושא ספציפי ייתכן שחלק שאתר אחד או שניים מאלה הרשומים למטה לא יהיו עוד קיימים!

המאמרים המסומנים בצהוב הנם פריטים שנסרקו מספרים או שהועתקו מהאינטרנט ונמצאים על אתר הקורס במאגר הידע (לפי נושא ההרצאה הספציפית) – או שיש לינק קבוע אליהם.

חלק א': מגוטנברג עד גייטס – מסגרות תיאורטיות למהפכות תקשורת (11/11/06 – 22/10/06)

1- נאווה כהן-אביגדור ושמואל ליימן-וילציג, "מודל מחזור חיים טבעי של התפתחות מדיה חדשים: מאבקי הישרדות בין מדיה שונים בעידן האינטרנט, "פתוח", גיליון 5, עמ' 72 – 113 (מהחלק הנקרא "מודל מחזור חיים טבעי של התפתחות מדיה חדשים" -- ואילך).
כתב עת בספריית מדעי החברה

2- מ. בלונדהיים ולימור שיפמן, "מהדינוזאור לעכבר: האבולוציה של טכנולוגיות תקשורת, "פתוח", גיליון 5, עמ' 22 – 63.
כתב עת בספריית מדעי החברה

3- מ. מקלוהן, "המדיום הוא המסר, " בתוך: דן כספי (עורך), תקשורת המונים: מקראה (ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, 1995), עמ' 26 – 35.
שמו מדעי המדינה לפי כספ.תק (216011) וגם תדפיס 4807 (288819)

4- ג. קארי, "הרולד אדמס איניס ומרשל מקלוהן, " בתוך: כספי, שם, עמ' 36 – 42.
שמו מדעי המדינה לפי כספ.תק (216011) וגם תדפיס 4805 (288809)

5- א. אייזנשטיין, "עלייתו של ציבור הקוראים, " בתוך: כספי, שם, עמ' 43 – 52.
שמו מדעי המדינה לפי כספ.תק (216011) וגם תדפיס 9517 (583569)

6- דב שנער (עורך), אינטרנט: תקשורת, חברה ותרבות (מקראה). (ת"א: אוניברסיטה הפתוחה, 2001), עמ' 6 – 12; 15 – 38.
שמו מדעי המדינה לפי אונ.תק (321736)

7- Andreas Kluth, "Among the Audience", The Economist, April 22, 2006.

כתב עת אלקטרוני

8- Ronald J. Diebert, Parchment, Printing and Hypermedia (NY: Columbia U Press, 1997), pp. 1-7, 21-37.

שמו מדעי המדינה לפי DEI (497279) וגם תדפיס 8057 (493751)

חלק ב': עבר, הווה ועתיד – מרכיבים ומושגי יסוד בהתפתחות האינטרנט (25/11/06– 12/11/06)
 הערה: עליך לעבור על המילון של מונחים (פריט מספר 1 כאן) כדי להקל על הבנת הנקרא (הרצאות וביבליוגרפיה) וכדי להשתמש במונחים התקניים בעברית בתרגילים שלכם. מקור טוב נוסף למונחים הוא en.wikipedia.org (באנגלית מעל מיליון ורבע ערכים נכון לקיץ 2006) ו- <http://he.wikipedia.org/wiki> (בעברית מעל 10,000 ערכים נכון לקיץ 2006).

1- אמנון שפירא, "קובץ מונחים", פתוח, גיליון 5, עמ' 268 – 286.
כתב עת בספרית מדעי החברה

2- נאוה כהן-אביגדור, "חטיבה 2 – האינטרנט (המדיום החדש): התפתחות, סגולות ותוצרים", מתוך הדוקטורט של המחברת.
עבודת דוקטור - דלפק השאלה לפי כהן. נצ (1071162)

3- Tim Berners-Lee (with Mark Fischetti), Weaving the Web: The Original Design and Ultimate Destiny of the WORLD WIDE WEB by its Inventor (USA: HarpersSan Francisco, 1999), chap. 1 (pp. 1-6).
בספרית מידענות שמור 025.04 BER-LEE (495110)

4- Don Tapscott, The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence (NY: McGraw Hill, 1996), pp. 95-118.
004.6 TAP (318020)

5- Michael Dertouzos, What Will Be: How the New World of Information Will Change our Lives (San Francisco: HarperEdge, 1997), pp. 349-360 (Appendix: "The Five Pillars of the Information Age").
303.4833 DER (345983)

6- דב שנער (עורך), אינטרנט: תקשורת, חברה ותרבות (מקראה). (ת"א: אוניברסיטה הפתוחה, 2001), פרקים 3, 4, נספח.
שמור מדעי המדינה לפי אונ.תק (321736)

אתרים רלוונטיים (קריאת רשות):

www.zakon.org/robert/internet/timeline

אתר מאד שימושי. קודם כל, הוא פורס את התפתחות האינטרנט על פני "סרגל כרונולוגי" ומציג את ההתפתחויות החשובות משנות השישים ועד ימינו. אחר כך, הוא מציג נתונים בטבלאות/גרפים של מספר האתרים, הרשתות וכו' בעולם – מעודכן לחודשים האחרונים! שלישית, יש באתר ביבליוגרפיה מקוונת (עם קישורים למקורות עצמם) לעבודות תזה, מאמרים וספרים על היסטוריית האינטרנט למי שמעונין להעמיק בנושא.

www.let.leidenuniv.nl/history/ivh/frame_theorie.html

יש פה פרקים שלמים, באנגלית, על ההסטוריה של האינטרנט; הוא די מקיף וגם יש בו ניתוח והסברים מעודכן עד 2002.

<http://smithsonian.yahoo.com/internethistory.html>

מידע רב ביותר על ההסטוריה של האינטרנט, timeline של ציוני דרך, מושגים ועוד.

<http://www.webopedia.com/>

<http://www.netlingo.com/>

שני מילונים מקוונים שונים של מושגים רבים מאד (באנגלית), במיוחד מונחים טכניים, הקשורים לאינטרנט – יותר מקיף מהמילון באנגלית-עברית של שפירא בסעיף #1 לעיל.

חלק ג': מהות המהפכה: חברה, כלכלה ופוליטיקה
 קריאת רקע כללי:

1- דב שנער (עורך), אינטרנט: תקשורת, חברה ותרבות (מקראה). (ת"א: אוניברסיטה הפתוחה, 2001), פרק 8.
שמור מדעי המדינה לפי אונ.תק (321736)

(א) **מבוא: היפר-מדיה ותקשורת המונישית (26/11/06 – 9/12/06)**

1- "Info in the World".

2- David Bell, "The Bookless Future," The New Republic, May 2, 2005, p. 27.

כתב עת אלקטרוני

3- יורם עשת-אלקלעי, אוריינות דיגיטאלית: מסגרת מושגית עבור מיומנויות חשיבה בעידן הדיגיטאלי, "מגזין ברשת": http://www.isoc.org.il/fr_reload.html?magazine/magazine3 8.10 -- לחפש ב"אינדקס". המאמר נמצא גם באתר הקורס שלנו – במאגר ידע בדף של השיעור הזה.

(ב) **חינוך: שינויים במסגרת, ביעדים ובשיטות הוראה (10/12/06 – 23/12/06)**

1) Peter J. Denning, "How We Will Learn," in P.J. Denning & R.M. Metcalfe (eds.) Beyond Calculation (New York: Copernicus, 1997), chapp. 20 (pp. 267-286).

בספריית מתימטיקה (382317) J.O DENb

2- שמואל ליימן-ווילציג, "מולטימדיה בחינוך: יתרונות ואתגרים," החינוך במבחן הזמן בעריכת איתן פלדי (תל-אביב: רמות, 1997), עמ' 320 - 327; נירה קרומהולץ ועדי הס-מרקוזה, "למידה עצמאית, מולטימדיה ותפקידו של המורה – סביבת מדיה+", שם, עמ' 328 - 340.
שמור מדעי המדינה לפי חנו. במ (358968)

3- טלי יוגב, "אינטרנט והוראה," מחשבים בחינוך: רבעון לטכנולוגיה מתקדמת בחינוך גיליון 49 (1999), עמ' 21 - 25.

כתב עת בספרייה לחינוך וגם תדפיס 8699 (535645)

4- אסתר דייסון, מהדורה 2.0: תכנית מתאר לחיים בעידן הדיגיטלי (ת"א: מודן, 1997), פרק 4 (ע' 97 - 123).
303.4833 דייס. מה (369371)

5- גבריאל סלומון, טכנולוגיה וחינוך בעידן המידע (חיפה: אוניברסיטת חיפה / זמורה ביתן, 2000), פרק 2 (עמ' 32 - 50).
שמור סוציולוגיה לפי סלו. טכ (471041)

(ג) זהות אישית וקהילות חדשות (24/12/06 – 6/1/07)
1- אסתר דייסון, מהדורה 2.0, שם, פרק 2, עמ' 43 - 69.
303.4833 דייס. מה (369371)

2- Barry Wellman, "Little Boxes, Globalization, and Networked Individualism," pp. 1-12.
http://www.digitalcity.jst.go.jp/cosmos/symposium/3_barry2.pdf

3- Howard Rheingold, Smart Mobs: The Next Social Revolution (Cambridge, MA: Perseus Books, 2002), pp. 1-28.

אין

4- Aaron Ben-Ze'ev, "'Detachment': the unique nature of online romantic relationships," in Yair Amichai-Hamburger (ed.) The Social Net: Understanding Human Behavior in Cyberspace (Oxford: Oxford University Press, 2005), pp. 115-138.
תדפיס 10312 (1094161)

5- דותן בלייס, "וואלה צ'אט – חברה, קהילה, זהות: מבט אתנוגרפי של צ'אט ישראלי," קשר, גיליון 30 (נובמבר 2001), עמ' 77 - 92.
כתב עת בספריית מדעי החברה

6- טרקל, ש. (2001). "וירטואליות ואי שביעות רצון ממנה: חיפוש אחר קהילה בחלל הקיברנטי." בתוך שנער, ד. (עורך). אינטרנט: תקשורת, חברה ותרבות - מקראה (עמ' 183 - 198). תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
שמור מדעי המדינה לפי אונ. תק (321736)

7- קרין ברזילי-נהון, גד ברזילי, "חופש הביטוי המעשי והמדומיין באינטרנט: על בטלותה והולדתה המחודשת של הצנזורה", מגזין ברשת (2006). <http://www2.isoc.org.il/magazine/index.html>

מומלץ לעיין בשני אתרים, מהפופולאריים ביותר בכל עולם האינטרנט:

www.myspace.com

www.facebook.com (click on "about" on the home page)

(ד) קנה זאת בעצמך: מסחר ושיווק – מיהו בעל הבית, הלקוח או המשווק? (7/1/07 – 20/1/07)

1- Tapscott, The Digital Economy, *op. cit.*, ch. 2 (pp. 43-72).

004.6 TAP (318020)

2- Josh McHugh, "Attention, Shoppers: You Can Now Speed Straight Through Checkout Lines!" Wired.

אין

3- דייוויד סיגל, הכינו את עסקכם לעתיד: אסטרטגיה עסקית בעידן הלקוח האלקטרוני (ת"א: מטר, 2001), פרק 8 (עמ' 103 – 115).

658.84 סיג.הכ (484068)

(ה) בחזרה לעתיד הדימוס: דמוקרטיה ישירה או רק שלטון יעיל? (10/3/07 – 25/2/07)

1- Kenneth Hacker & Jan van Dijk, Digital Democracy: Issues of Theory & Practice (London: SAGE, 2000), pp. 1-5, 31-38, 45-51.

321.80285 DIG (456619)

2- Sam Lehman-Wilzig, "Worth an Agora? 2003 E-lection Party Sites and Public Discourse," Israel Affairs, vol. 10, #4 (Summer 2004), pp. 242-262.

כתב עת בספרית מדעי החברה וגם EJournal

3- Peter Ferdinand (ed.), The Internet, Democracy and Democratization (London: Frank Cass, 2000), pp. 5-11; 174-182.

321.8 INT (505084)

4- Howard Rheingold, Smart Mobs, *op. cit.*, pp. 157-182.

אין

5- Dan Gillmor, We The Media (Sebastopol, CA: O'Reilly Associates, 2004), chapter 5: "The Consent of the Governed". **You can download the ENTIRE book from the internet, or selected chapters!** <http://www.oreilly.com/catalog/wemedia/book/index.csp>

6- יעקב הכט, "הדמוקרטיה ברשת והמרחב הציבורי הווירטואלי כמגזר רביעי", מגזין ברשת: http://www.isoc.org.il/fr_reload.html?magazine/magazine3_8.10 -- לחפש ב"אינדקס". המאמר נמצא גם באתר הקורס שלנו – במאגר ידע בדף של השיעור הזה.

7- כמה כתבות עיתונאיות חשובות – במאגר הידע של אתר הקורס.

אתרים רלוונטיים (לשם המחשת החומר העיוני):

1) www.ezgov.com - חברה מסחרית המקימה ומפעילה אתרים עבור רשויות שלטון.

2) www.moveon.org - ארגון/אתר אמריקאי עצמאי היוזם פעילות פוליטית אקטיביסטית דרך האינטרנט בלבד, בנושאים אקטואליים.

(ו) הכפר הגלובלי: מערכת כלל-אנושית או ניאוו-פיודליזם? (11/3/07 – 28/3/07)

1- Sam Lehman-Wilzig, "The Tower of Babel vs. The Power of Babble," New Media & Society, vol. 2, #4 (Winter, 2000), pp. 468-469, 481-490.

כתב עת בספריית מדעי החברה וגם כתב עת אלקטרוני וגם תדפיס 8933 (548424)

2- Abbe Mowshowitz, "Virtual Feudalism," in P.J. Denning & R.M. Metcalfe (eds.) Beyond Calculation (New York: Copernicus, 1997), ch.16 (pp. 224-231).

תדפיס 8937 (549615)

3- Stephen Krasner, "Abiding Sovereignty," International Political Science Review, vol. 22, #3 (2001), pp. 229-251.

כתב עת בספריית מדעי החברה וגם EJournal

4- Ferdinand (ed.), The Internet, Democracy and Democratization, *op. cit.*, pp. 11-16.
321.8 INT (505084)

ז) עיתונות מקוונת: האם יישמר העיתון בעידן של יצרנות חדשותית? (28/4/07 – 11/4/07)

1- נאוה כהן-אביגדור, "חטיבה 2 – האינטרנט (המדיום החדש): עיתונות מודפסת, עיתונות מקוונת", מתוך הדוקטורט של המחברת.

עבודת דוקטור – דלפק השאלה לפי כהן.נצ (321736)

2- גיין ב. סינגר, "עיתונאים מקוונים: יסודות לחקר תפקידיהם המשתנים," מתוך דב שנער (עורך), אינטרנט: תקשורת, חברה ותרבות (מקראה). (ת"א: אוניברסיטה הפתוחה, 2001), פרק 14 (עמ' 349 – 369).

שמור מדעי המדינה לפי אונ.תק (321736)

3- יריב טיקולסקר, "עסקים חדשים," העין השביעית, גיליון 35 (נובמבר 2001), עמ' 22 – 25.
כתב עת בספריית מדעי החברה וגם כתב עת אלקטרוני

5- מיכאל בירנהק, "אתיקה עיתונאית ברשת: על הסדרה פרטית, חופש העיתונות, כוח ותחרות," פתו"ח, גיליון 5, עמ' 173 – 214.

כתב עת בספריית מדעי החברה וגם עותק בקופסא בשמורים וגם תדפיס 9519 (583586)

6- חיים שיבי, "המדיום החדש והעיתונאי הכותב: מסייע, מאתגר, מלחיץ," פתו"ח, גיליון 5, עמ' 259 – 267.
כתב עת בספריית מדעי החברה

7- יעקב הכט, "אתיקה ואמינות בעיתונות בעידן האינטרנט," מגזין ברשת:

http://www.isoc.org.il/fr_reload.html?magazine/magazine3_8.10 -- לחפש ב"אינדקס". המאמר נמצא גם באתר הקורס שלנו – במאגר ידע בדף של השיעור הזה.

8- שמואל ליימן-וילציג, "קץ העיתון המודפס המסורתי: איומים עליו מצד העיתונות המקוונת בפרט ומצד האינטרנט בכלל," עיתונות באינטרנט, בעריכת דן כספי, מרדכי קרמניצר ותהילה שוורץ-אלטשולר (ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה; מכון בורדה, אוניברסיטת בן-גוריון, 2006). **הספר יצא במהדורה מקוונת בלבד**. למי שמתעניין בנושא זה, שווה לעיין גם במאמרים אחרים מתוך הספר.

9- Dan Gillmor, We The Media (Sebastopol, CA: O'Reilly Associates, 2004), Introduction, pp. ix-xviii. **You can download the ENTIRE book from the internet, or selected chapters!**
<http://www.oreilly.com/catalog/wemedia/book/index.csp>

10- www.ojr.org אתר זה כתב-עת לעיתונות מקוונת (online journalism review), של בית הספר לתקשורת על שם אנברג (ארה"ב). יש בו מאמרים רבים, עדכניים ושוטפים בנושאים הקשורים לחידושים בעיתונות מקוונת ועתידה. קריאת חובה: לאתר שלושה מאמרים מתוך מדור זה המעניינים אותך אישית. (ניתן להירשם חינם ולקבל כל יום מאמר רלוונטי).

11- כתבות קצרות המופיעות במאגר הידע באתר הקורס בחלק זה.

חלק ד': סוגיות בעייתיות באינטרנט**א) סוף צנעת הפרט? (12/5/07 – 29/4/07)**

1- אורן רכס, "סוגיית הפרטיות בעידן התקשורת האלקטרונית", סטטוס: הירחון לחשיבה ניהולית, גיליון 106 (אפריל 2000), עמ' 58 – 59.
כתב עת בספריה לכלכלה וגם תדפיס 8700 (535647)

2- אסתר דייסון, מהדורה 2.0, שם, פרק 8 (עמ' 229 – 268).
303.4833 ד"ס. מה (369371)

3- Tapscott, *The Digital Economy*, op. cit., pp. 271-283.
004.6 TAP (318020)

4- Simson Garfinkel, *Database Nation: The Death of Privacy in the 21st Century* (Sebastopol, CA: O'Reilly & Associates, 2000), chap. 7 (pp. 155-175).
תדפיס 8696 (535364)

5- "A Glimpse into the Future" – קצר, משעשע ומפחיד! – אין

ב) זכות יוצרים (רשות היחיד או רשעות הרבים?) (26/5/07 – 13/5/07)

1- אסתר דייסון, מהדורה 2.0, שם, פרק 6 (עמ' 158 – 195).
303.4833 ד"ס. מה (369371)

אחד משני הפריטים הבאים:

2- יובל קרניאל, "חקיקת זכויות יוצרים בעידן המידע", משפט ועסקים ג', תשס"ה (יולי 2005): עמ' 409-424
כתב עת בספריה למשפטים

א

2- Robert S. Boynton, "The Tyranny of Copyright?" *The New York Times*, Jan. 25, 2004.
EJournal

3- "הרצאת האורח של לורנס לסיג בכנס הקוד הפתוח", מגזין ברשת: http://www.isoc.org/fr_reload.html?magazine/magazine3_8.10 -- לחפש ב"אינדקס". המאמר נמצא גם באתר הקורס שלנו – במאגר ידע בדף של השיעור הזה.

ג) **עבריינות, התחזות, התקפות ואמינות מול צנזורה ופיקוח (9/6/07 – 27/5/07)**
 1- אסתר דייסון, מהדורה 2.0, שם, פרק 7 (עמ' 197 – 227) ופרק 10 (עמ' 301 – 321).
303.4833 ד"ס. מה (369371)

2- יובל קרניאל, "פורנוגרפיה באינטרנט: עד כמה להגביל את ביטוייה?" פתוח, גיליון 5, עמ' 215 – 245.
כתב עת בספריית מדעי החברה וגם תדפיס 9520 (583592)

3- "מלחמת המידע" (נמצא באתר הקורס; גם בכתובת): www.itpolicy.gov.il/topics_infoWar/netwar.htm
 (יש במאמר גם רשימה מקיפה של כתובות אינטרנט בנושא לוחמת המידע)

4- רון שליפר, "מדיה חדשים ומלמחה חדשה-ישנה", פתוח, גיליון 5, עמ' 246 – 258.
כתב עת בספריית מדעי החברה וגם עותק להשאלה בשמורים וגם תדפיס 9696 (583595)

5- Tom Forester and Perry Morrison, "Computer Ethics," in Albert H. Teich, ed. *Technology and the Future*, 8th edit. (Boston/NY: Bedford/ St. Martin's, 2000), pp. 266-269.
שמור מדעי המדינה לפי TEC (453514)

6- "The Web's Dark Side," *U.S. News & World Report* (Aug. 28, 2000), pp. 36-45.
EJournal

7- כתבות עיתונאיות קצרות במאגר הידע של הקורס בחלק זה.

אתרים רלוונטיים לנושא "עבריינות... וכו'" (רשות):

<http://www.usdoj.gov/criminal/cybercrime/unlawful.htm> (U.S. Government report: "The Electronic Frontier: The Challenge Of Unlawful Conduct Involving The Use Of The Internet")
<http://www.iwar.org.uk/index.htm>

(אתר המאגד חומר עדכני בנושאים מגוונים הקשורים לטרור, לוחמת מידע, מודיעין וכו' באינטרנט)

חלק ה': לאן מועדות פני האינטרנט? (10/6/07 – 23/6/07)

1- Howard Rheingold, *Smart Mobs*, *op. cit.*, Introduction ("How to Recognize the Future When it Lands on You") - pp. xi – xxii.

אין

2- Tim Berners-Lee, *Weaving the Web*, *op. cit.*, pp. 199-209.

בספריה למידענות – יעץ : (495110) BER-LEE 025.04

שאלות מבחן לדוגמה (חומר פתוח; במבחן, על הסטודנט לענות על שאלה אחת בלבד)

1) הנך מנחה של תוכנית רב-שיח בטלוויזיה. הנושא לתוכנית הערב: **"מי יתפוס את הרשת כדי שלא יתפוס אותנו?"**

ההסבר שיינתן לקהל ולאורחים בתחילת התוכנית: **האינטרנט הוא נפלא אך יש בו גם דברים רעים מאד. הדרך שמציעים אנשים שונים לשמור על הכוחות החיוביים ולמנוע את המגרעות הקשות נעה בסקאלה ארוכה: משליטה ממשלתית; לצנזורה ממלכתית קפדנית; לפיקוח דרך רשות ממלכתית על-פוליטית על האינטרנט בבעלות פרטית; לפיקוח-על פיתוח הרשת כולה ע"י גופים וולונטריים; לארגונים וולונטריים אשר נותנים תעודת הכשר לאתרים וכו'; לסיוע הדדי של קבוצות גולשים ופיקוח אישי של גולש על המחשב שלו; ועד חופש מוחלט של השוק החופשי אשר מקווה להתמודד עם הבעיות באמצעות פתרונות טכנולוגיים.**

האורחים/מתדיינים בתוכנית הם: א- פרופ' להיסטוריה של האינטרנט; ב- מרצה למדע המדינה ויחסים בינלאומיים; ג- הדיקן לפקולטה למינהל עסקים וכלכלה; ד- מהנדס לטכנולוגיה של התקשוב; ה- שופט עליון בדימוס. על הדיון להגיע בסופו של דבר לאיזושהי תשובה פסקנית (על אף שאולי לא כל אורח יסכים איתה). כמנחה, עליך לשאול שאלות, להעיר הערות, לבקר את האורחים – בנוסף לשאלות, ביקורות וכו' של האורחים אחד כלפי השני. נא לכתוב את תסריט הדיון כפי שהנך מצפה שהוא יתפתח, כשבין השאר האורחים משתמשים בציטוטים או בפרפראזות מספרים, ממאמרים ו/או מידיעות באינטרנט לשם חיזוק טיעוניהם. במלים פשוטות, כותבים כך:

מנחה: ערב טוב...

דיקן למינהל עסקים: לדעתי, אין ספק ש...

מרצה למדעי המדינה: האם אינך שוכח משהו? מה שכנראה לא לקחת בחשבון הוא...

פרופ' להיסטוריית האינטרנט: יש מידה של צדק בהערה שלך, אולם צריכים לזכור שעל פי הניסיון מלפני עשר שנים...

מנחה: כלומר, יש מחלוקת בין הדיקן לבינך, שאינה ניתן לגישור...?

מהנדס לטכנולוגיה של התקשוב: אם תרשו לי לענות במקום חברי פרופ' להיסטוריית האינטרנט, אינני סבור שהמחלוקת... והראייה, לפני חודש פורסם מאמר מאד מעניין...

הערה: הדיון אינו חייב להיצמד לעבר ולהווה. בהחלט ניתן גם להתייחס להתפתחויות צפויות עתידיות (טכנולוגיות ואחרת) אשר עשויות לשנות את התייחסות "המתדיינים" לסוגיה הנידונה.

2) לא קל להיות מרצה של קורס הנקרא "מהפכת האינטרנט" – וזאת מאחר שההתפתחויות בשטח כה מהירות, שלעתים חומר ההרצאות (שהכין בתחילת השנה) וחומר הקריאה (כנ"ל) כבר אינם משקפים במדויק את המציאות בשטח. משימתך:

א- נא לאתר **שלוש** נקודות משמעותיות (כל אחת בפריט קריאה שונה) בפריטי הביבליוגרפיה בסילבוס, אשר לדעתך אינן עוד נכונות/תקפות. כמובן, יש לנמק מדוע (ו/או להסתמך על אסמכתאות ממקור אחר). המשך בעמוד הבא....

ב- נא לאתר **שתי** נקודות משמעותיות (כל אחת מהרצאה שונה) בהרצאות הקורס, אשר לדעתך אינן עוד נכונות/תקפות. כמובן, יש לנמק מדוע (ו/או להסתמך על אסמכתאות ממקור אחר).

ג- נא לאתר **שלוש** נקודות משמעותיות אחרות (כל אחת מהרצאה או קריאה שונה) אשר לדעתך לא יהיו נכונות/תקפות בעוד שנים ספורות. כמובן, יש לנמק מדוע (ו/או להסתמך על אסמכתאות ממקור אחר).